

Piątek, 10 lipca 2020 r.

P9_TA(2020)0192

Sprawozdanie roczne w sprawie ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i zwalczania nadużyć w 2018 r.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 lipca 2020 r. w sprawie sprawozdania rocznego w sprawie ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i zwalczania nadużyć w 2018 r. (2019/2128(INI))

(2021/C 371/05)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 310 ust. 6 i art. 325 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając swoje rezolucje w sprawie wcześniejszych sprawozdań rocznych Komisji i Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 października 2019 r. pt. „30. sprawozdanie roczne dotyczące ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i zwalczania nadużyć finansowych (2018 r.)” (COM(2019)0444) oraz dołączone do niego dokumenty robocze służb (SWD(2019)0361, SWD(2019)0362, SWD(2019)0363, SWD(2019)0364 i SWD(2019)0365),
- uwzględniając sprawozdanie OLAF za 2018 r. ⁽¹⁾ oraz sprawozdanie roczne z działalności Komitetu Nadzoru OLAF za 2018 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Trybunału Obrachunkowego pt. „Strategia Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych – wzmoczenie działań w celu ochrony budżetu UE” (COM(2019)0196),
- uwzględniając plan działania (SWD(2019)0170) oraz ocenę ryzyka nadużyć finansowych (SWD(2019)0171) dołączone do komunikatu pt. „Strategia Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych – wzmoczenie działań w celu ochrony budżetu UE” (COM(2019)0196),
- uwzględniając sprawozdanie roczne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczące wykonania budżetu za rok budżetowy 2018 wraz z odpowiedziami instytucji ⁽²⁾,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 2 maja 2018 r. dotyczący rozporządzenia w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich (COM(2018)0324),
- uwzględniając wprowadzenie standardowych przepisów dotyczących ochrony interesów finansowych UE we wszystkich wnioskach Komisji w sprawie WRF,
- uwzględniając opinię nr 8/2018 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w sprawie wniosku Komisji z dnia 23 maja 2018 r. dotyczącego zmiany rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 dotyczącego OLAF w odniesieniu do współpracy z Prokuraturą Europejską i skuteczności dochodzeń prowadzonych przez OLAF (COM(2018)0338),
- uwzględniając opinię nr 9/2018 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (COM(2018)0386),
- uwzględniając sprawozdanie specjalne nr 26/2018 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Szereg opóźnień we wdrażaniu informatycznych systemów celnych: jak do nich doszło?”,

⁽¹⁾ OLAF, „Dziewiętnaste sprawozdanie Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych za 2018 r.”, 2019 r.

⁽²⁾ Dz.U. C 340 z 8.10.2019, s. 1.

Piątek, 10 lipca 2020 r.

- uwzględniając sprawozdanie specjalne nr 01/2019 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE – konieczne jest podjęcie działań”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne nr 06/2019 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE w obszarze spójności – instytucje zarządzające powinny usprawnić wykrywanie, reagowanie i koordynację działań”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne nr 12/2019 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Handel elektroniczny – wiele problemów związanych z poborem podatku VAT i należności celnych czeka na rozwiązanie”,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) ⁽³⁾ oraz jego śródkresowy przegląd opublikowany przez Komisję 2 października 2017 r. (COM(2017)0589),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii ⁽⁴⁾ (dyrektywa PIF),
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej ⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 ⁽⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 ⁽⁷⁾,
- uwzględniając sprawozdanie z dnia 4 września 2019 r. sporządzone na zlecenie Komisji pt. „Badanie i sprawozdania dotyczące luki w podatku VAT w państwach członkowskich UE-28: sprawozdanie końcowe”,
- uwzględniając sprawozdanie z maja 2015 r. sporządzone na zlecenie Komisji pt. „Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU Member States: 2015 report” [Badanie w celu oszacowania i przeanalizowania ubytku podatku VAT w państwach członkowskich UE. Sprawozdanie za 2015 r.] oraz komunikat Komisji z dnia 7 kwietnia 2016 r. dotyczący planu działania w sprawie VAT pt. „W kierunku jednolitego unijnego obszaru VAT – czas na decyzje” (COM(2016)0148),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 3 lutego 2014 r. w sprawie zwalczania korupcji w UE (COM(2014)0038),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającą dyrektywę 2004/18/WE ⁽⁸⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 czerwca 2011 r. pt. „Zwalczanie korupcji w UE” (COM(2011)0308),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie roli demaskatorów w ochronie interesów finansowych UE ⁽⁹⁾,

⁽³⁾ Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 252 z 18.7.2018, s. 56.

Piątek, 10 lipca 2020 r.

- uwzględniając sprawozdanie z postępu prac w zakresie wdrażania komunikatu Komisji „Intensyfikacja walki z przemytem papierosów i innymi formami nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi – Kompleksowa strategia UE (COM(2013)0324 final z 6.6.2013)” z 12 maja 2017 r. (COM(2017)0235),
 - uwzględniając sprawozdanie skoordynowane przez OLAF pt. „Nadużycia finansowe w dziedzinie udzielania zamówień publicznych – zbiór przykładów sygnałów ostrzegawczych i najlepszych praktyk” opublikowane 20 grudnia 2017 r. oraz podręcznik OLAF z 2017 r. dotyczący zgłaszania nieprawidłowości w zarządzaniu dzielonym,
 - uwzględniając sprawozdanie specjalne nr 19/2017 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Procedury przywozu – luki w ramach prawnych i nieskuteczne wdrażanie wpływają negatywnie na interesy finansowe UE”,
 - uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-105/14: postępowanie karne przeciwko Ivo Taricco i in. ⁽¹⁰⁾,
 - uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-42/17: postępowanie karne przeciwko M.A.S. i M.B. ⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając wyrok Sądu w sprawie T-48/16: Sigma Orionis SA vs. Komisja Europejska ⁽¹²⁾,
 - uwzględniając przyjęcie rozporządzenia Rady (UE) 2018/1541 z dnia 2 października 2018 r. zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 904/2010 i (UE) 2017/2454 w odniesieniu do środków wzmacniania współpracy administracyjnej w dziedzinie podatku od wartości dodanej w celu zwiększenia zdolności państw członkowskich w zakresie zwalczania najbardziej szkodliwych systemów oszustw związanych z VAT oraz zmniejszenia luki w podatku VAT,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2018 r. w sprawie ochrony interesów finansowych UE – odzyskiwanie środków pieniężnych i aktywów od państw trzecich w przypadkach nadużyć finansowych ⁽¹³⁾,
 - uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Nowoczesny budżet dla Unii, która chroni, wspiera i broni. Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027” (COM(2018)0321),
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 października 2018 r. w sprawie zwalczania oszustw celnych i ochrony zasobów własnych UE ⁽¹⁴⁾,
 - uwzględniając dalsze wdrażanie programu Herkules III ⁽¹⁵⁾,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0103/2020),
- A. mając na uwadze, że Komisja we współpracy z państwami członkowskimi wykonuje budżet Unii, z czego 74 % zostało wykonane w ramach zarządzania dzielonego w roku 2018;
- B. mając na uwadze, że Komisja powinna wypełniać swoje obowiązki w ramach zarządzania dzielonego w zakresie nadzoru, kontroli i audytu;

⁽¹⁰⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości (wielka izba) z dnia 8 września 2015 r. w sprawie C-105/14 – postępowanie karne przeciwko Ivo Taricco i in., ECLI:EU:C:2015:555.

⁽¹¹⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości (wielka izba) z dnia 5 grudnia 2017 r. w sprawie C-42/17, postępowanie karne przeciwko M.A. S. i M.B., ECLI:EU:C:2017:936.

⁽¹²⁾ Wyrok Sądu z dnia 3 maja 2018 r. w sprawie T-48/16, Sigma Orionis SA vs. Komisja Europejska.

⁽¹³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0419.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 11 z 13.1.2020, s. 50

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 250/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. ustanawiające program na rzecz wspierania działalności w dziedzinie ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej (program Herkules III) i uchylające decyzję nr 804/2004/WE, (Dz.U. L 84 z 20.3.2014, s. 6).

Piątek, 10 lipca 2020 r.

- C. mając na uwadze, że zgodnie z art. 63 rozporządzenia finansowego (UE, Euratom) 2018/1046 podczas wypełniania zadań związanych z wykonaniem budżetu państwa członkowskie powinny podejmować wszelkie niezbędne środki, aby zapobiegać nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, wykrywać i korygować je;
- D. mając na uwadze, że w celu ochrony interesów finansowych Unii państwa członkowskie powinny przeprowadzać kontrole ex ante i ex post, powinny odzyskiwać nienależnie wypłacone środki i w razie potrzeby prowadzić postępowania prawne w tym zakresie;
- E. mając na uwadze, że należyte zarządzanie finansami i ochrona interesów finansowych UE są kluczowymi zasadami polityki wykonania budżetu UE mającej na celu zwiększenie zaufania obywateli dzięki zapewnieniu właściwego wykorzystywania pieniędzy podatnika i efektywnego wykonania budżetu UE;
- F. mając na uwadze, że należyte wydatkowanie środków publicznych i ochrona interesów finansowych UE przyczyniają się do skutecznego zarządzania budżetem UE;
- G. mając na uwadze, że art. 310 ust. 6 TFUE stanowi, że „Unia i państwa członkowskie, zgodnie z postanowieniami artykułu 325, zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Unii”; mając na uwadze, że art. 325 ust. 2 TFUE stanowi, że „państwa członkowskie podejmują takie same środki do zwalczania nadużyć finansowych naruszających interesy finansowe Unii, jakie podejmują do zwalczania nadużyć finansowych naruszających ich własne interesy finansowe”; mając na uwadze, że art. 325 ust. 3 TFUE stanowi, że „państwa członkowskie koordynują swoje działania zmierzające do ochrony interesów finansowych Unii przed nadużyciami finansowymi” oraz że „organizują z Komisją ścisłą i regularną współpracę między właściwymi organami”; mając na uwadze, że zgodnie z art. 325 ust. 4 TFUE należy konsultować się z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym w sprawie wszelkich środków przyjmowanych przez prawodawcę w dziedzinie zapobiegania nadużyciom finansowym naruszającym interesy finansowe UE i zwalczania tych nadużyć;
- H. mając na uwadze, że budżet UE wspiera wspólne cele i pomaga sprostać powszechnym wyzwaniom, oraz mając na uwadze, że dobre wyniki są warunkiem wstępnym osiągnięcia rezultatów, a priorytety, upraszczanie, regularna ocena wkładów, produktów wyników i oddziaływania, prowadzona w drodze kontroli wykonania zadań, to podstawowe elementy budżetowania wynikowego;
- I. mając na uwadze, że UE ma obowiązek działania w obszarze polityki antykorupcyjnej w granicach określonych w TFUE; mając na uwadze, że art. 67 stanowi, że obowiązkiem Unii jest zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa, między innymi za pomocą środków zapobiegających przestępczości i ją zwalczających, a także przez zbliżanie przepisów karnych; mając na uwadze, że w art. 83 TFUE wymienia się korupcję jako jedno ze szczególnie poważnych przestępstw o wymiarze transgranicznym, które wywiera negatywny wpływ na interesy finansowe UE;
- J. mając na uwadze, że nadużycia finansowe dotyczące funduszy europejskich stanowią jeden ze sposobów przenikania organizacji przestępczych do gospodarki, ze szkodą również dla wolności gospodarczej i wolnej konkurencji;
- K. mając na uwadze, że aby umożliwić bardziej skoordynowane działania UE na rzecz zapobiegania nieprawidłowościom i zwalczania nadużyć finansowych, należy odpowiednio uwzględnić różnorodność systemów prawnych i administracyjnych w państwach członkowskich; mając na uwadze, że Komisja powinna jeszcze bardziej zintensyfikować starania mające na celu zwalczanie nadużyć finansowych i nadal skutecznie je realizować, by przynosiło to jeszcze bardziej namacalne i satysfakcjonujące wyniki;
- L. mając na uwadze, że korupcja stanowi poważne zagrożenie dla interesów finansowych Unii, ale także dla demokracji i zaufania do administracji publicznej;
- M. mając na uwadze, że VAT pobierany przez państwa członkowskie jest ważnym źródłem dochodów budżetów krajowych oraz mając na uwadze, że w 2018 r. zasoby własne oparte na VAT stanowiły 11,9 % całkowitego budżetu UE;
- N. mając na uwadze, że systematyczne i zinstytucjonalizowane przypadki korupcji w niektórych państwach członkowskich poważnie szkodzą interesom finansowym UE, a jednocześnie stanowią zagrożenie dla demokracji, praw podstawowych i praworządności; mając na uwadze, że w specjalnym badaniu Eurobarometr nr 470 dotyczącym korupcji, opublikowanym w grudniu 2017 r., stwierdzono, że postrzeganie korupcji i postawy wobec niej utrzymują się na stabilnym poziomie w porównaniu z 2013 r., co świadczy o braku konkretnych rezultatów w zwiększaniu zaufania obywateli UE do instytucji;

Piątek, 10 lipca 2020 r.

Wykrywanie i zgłaszanie nieprawidłowości

1. z zadowoleniem przyjmuje 30. sprawozdanie roczne dotyczące ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i zwalczania nadużyć finansowych, a także postępy osiągnięte w ostatnich trzech dekadach w ustanawianiu i rozwijaniu podstaw prawnych i ram instytucjonalnych (OLAF i Prokuratura Europejska) zwalczania nadużyć finansowych oraz nieprawidłowości na szczeblu UE, w nawiązywaniu współpracy między państwami członkowskimi oraz między nimi a Komisją, a także w osiąganiu wyników w zakresie ochrony budżetu UE, co nie byłyby możliwe bez wspólnych wysiłków zarówno instytucji UE, jak i organów krajowych;
2. z zaniepokojeniem obserwuje stałe zmiany w metodach nadużyć finansowych i nowe modele nadużyć finansowych, a także ich wyraźny wymiar międzynarodowy oraz transgraniczne systemy popełniania oszustw (np. oszustwa w zakresie promocji produktów rolnych, firmy przykrywki, uchylanie się od płacenia ceł poprzez zaniżanie wartości wyrobów włókienniczych i obuwia wprowadzanych do Unii i przechodzących odprawę celną w kilku państwach członkowskich, handel elektroniczny, rosnący transgraniczny wymiar nadużyć finansowych po stronie wydatków oraz podrabianie), które negatywnie wpływają na dochody budżetu UE i wymagają nowej skoordynowanej reakcji na szczeblu unijnym i krajowym;
3. zauważa, że łączna liczba zgłoszonych w 2018 r. nieprawidłowości związanych i niezwiązanych z nadużyciami finansowymi (11 638 przypadków) spadła o 25 % w stosunku do 2017 r. (15 213 przypadków), a wartość tych nieprawidłowości nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim (2,5 mld EUR w 2018 r. wobec 2,58 mld EUR w 2017 r.);
4. wskazuje, że nie wszystkie nieprawidłowości stanowią nadużycia finansowe i że należy wyraźnie odróżniać je od popełnionych błędów;
5. przypomina, że liczby zgłoszonych nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi oraz związanych z nimi kwot nie należy uważać za bezpośredni wskaźnik poziomu nadużyć finansowych mających wpływ na budżet UE lub w danym państwie członkowskim; zauważa, że nie jest jasne, ile nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi jest co roku niezgłaszanych przez Komisję, a zwłaszcza przez państwa członkowskie; zauważa, że utrudnia to Parlamentowi wyciągnięcie użytecznych wniosków na temat skuteczności działań Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych; w związku z tym wzywa Komisję, by opracowała metodykę, która zwiększy wiarygodność i pozwoli dokładniej oszacować skalę nadużyć finansowych w UE; zauważa, że nieprawidłowości związane z nadużyciami finansowymi dotyczyły 0,71 % płatności w 2018 r. i 0,65 % kwoty brutto TZW pobranych za 2018 r.; zauważa ponadto, że nieprawidłowości niezwiązane z nadużyciami finansowymi dotyczyły 0,58 % płatności w 2018 r. i 1,78 % kwoty brutto TZW pobranych za 2018 r.;
6. z zaniepokojeniem odnotowuje wniosek Trybunału Obrachunkowego, że Komisja ma niewystarczający wgląd w skalę, charakter i przyczyny nadużyć finansowych; powtórnie wzywa Komisję do stworzenia jednolitego systemu zbierania od państw członkowskich porównywalnych danych o nieprawidłowościach i nadużyciach finansowych, by unormować proces zgłaszania oraz zapewnić jakość przekazywanych informacji i porównywalność danych;
7. wzywa ponadto Komisję, by przeprowadziła kompleksowe kontrole w celu zapewnienia pełnej przejrzystości i jakości danych zgłaszanych przez państwa członkowskie w systemie zarządzania nieprawidłowościami;
8. zauważa, że liczba nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi, zgłoszonych w 2018 r. (1 152 przypadki), utrzymała się na tym samym poziomie co w 2017 r.; ubolewa jednak, że odnośne kwoty wzrosły o 183 %, co jest powodem do poważnych obaw; ten wzrost wynika w dużym stopniu z dwóch nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi dotyczących wydatków w ramach polityki spójności; podkreśla potrzebę jak najszybszego odzyskania tych wysokich kwot;
9. odnotowuje fakt, że liczba nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi, zarejestrowanych w 2018 r., spadła o 27 % (10 487 przypadków), natomiast odnośne kwoty finansowe zmniejszyły się o 37 % do kwoty 1,3 mld EUR;
10. wskazuje z głębokim ubolewaniem, że wiele państw członkowskich nie ma specjalnych przepisów dotyczących zwalczania przestępczości zorganizowanej, której udział w działalności o charakterze transgranicznym i działaniach wpływających na interesy finansowe Unii, takich jak przemyt i fałszowanie pieniędzy, stale rośnie;
11. wzywa państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy w dziedzinie wymiany informacji w celu poprawy gromadzenia danych, wzmocnienia skuteczności kontroli i zagwarantowania praw i wolności obywateli; przypomina rolę Komisji w koordynowaniu współpracy między państwami członkowskimi; wzywa Komisję do pomocy w koordynowaniu ustanowienia jednolitego systemu gromadzenia przekazywanych przez państwa członkowskie danych o nieprawidłowościach i przypadkach nadużyć finansowych;

Piątek, 10 lipca 2020 r.

12. wzywa Europejski Trybunał Obrachunkowy, by stale uwzględniał w doborze prób audytowych instytucje i organy zarządzające odpowiedzialne w przypadkach celowego niewłaściwego wykorzystania funduszy;

13. jest zaniepokojony faktem, że w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla organów państw członkowskich rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów (UE) nr 1303/2013 wymaga zgłaszania nieprawidłowości związanych lub niezwiązanych z nadużyciami finansowymi, jedynie wówczas, jeżeli ich wysokość przekracza 10 000 EUR wkładu z ESI; przypomina, że w dziedzinie rolnictwa i Europejskiego Funduszu Społecznego istnieje duża liczba płatności poniżej progu 10 000 EUR, które są wypłacane jako płatności z tytułu uprawnień (w oparciu o spełnienie pewnych warunków), a w konsekwencji znaczna liczba potencjalnie nieuczciwych płatności poniżej progu sprawozdawczego, które nie są zgłaszane, zauważa jednak uwagę Trybunału Obrachunkowego zawartą w jego sprawozdaniach rocznych za 2017 r. i 2018 r., że płatności z tytułu uprawnień są mniej podatne na błędy niż zwrot kosztów, który stanowi metodę wypłaty w przypadku projektów powyżej 10 000 EUR;

14. zdecydowanie potępia niewłaściwe wykorzystywanie na dużą skalę europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych przez urzędników państwowych wysokiego szczebla w Republice Czeskiej i inne podmioty publiczne na Węgrzech, w Grecji, w Polsce, Rumunii i we Włoszech; zauważa, że takie nadużycia finansowe są popełniane kosztem małych firm rodzinnych, które najbardziej potrzebują dotacji;

15. zdecydowanie potępia niewłaściwe wykorzystywanie funduszy spójności; ubolewa, że fundusze UE będące przedmiotem korekt finansowych wynikających z nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi mogą zostać ponownie wykorzystane bez żadnych dalszych konsekwencji lub ograniczeń; jest zdania, że taki system zagraża interesom finansowym UE; w związku z tym wzywa Komisję, by ściśle monitorowała ponowne wykorzystywanie funduszy UE oraz rozważyła opracowanie systemu, w którym korektom towarzyszą również ograniczenia dotyczące dalszego wykorzystywania;

16. przypomina wymogi w zakresie przejrzystości dotyczące WPR i polityki spójności, które zobowiązują właściwe organy państw członkowskich do prowadzenia publicznie dostępnej listy beneficjentów końcowych; wzywa państwa członkowskie do publikowania takich danych w jednolitym i nadającym się do odczytu maszynowego formacie i zapewnienia interoperacyjności tych informacji; wzywa Komisję do gromadzenia i agregowania danych oraz publikowania list największych beneficjentów każdego funduszu w każdym państwie członkowskim;

17. nalega, aby Komisja zaproponowała specjalny mechanizm składania skarg na szczeblu Unii w celu wspierania rolników lub beneficjentów, którzy mają do czynienia np. z nadużyciami związanymi z masowym wykupem i dzierżawą ziemi, niewłaściwym postępowaniem organów krajowych, presją ze strony struktur przestępczych lub przestępczości zorganizowanej, lub osób wykonujących pracę przymusową lub niewolniczą, dający im możliwość szybkiego wniesienia skargi do Komisji, którą Komisja powinna sprawdzić w trybie pilnym;

18. podkreśla, że Komisja Europejska nie podejmuje obecnie wystarczających działań w celu zwalczania tego rodzaju nadużyć finansowych; wzywa Komisję do przeprowadzenia skutecznych kontroli w połączeniu z wiążącymi środkami; zauważa, że Prokuratura Europejska powinna odgrywać główną rolę w prowadzeniu badań transgranicznych, wykrywaniu i zgłaszaniu przypadków nadużyć finansowych oraz stawianiu oszustów przed wymiarem sprawiedliwości;

Dochody — zasoby własne

19. zauważa wzrost liczby zarejestrowanych przypadków oszustw o 1 % w odniesieniu do pobranych TZW (do 473 w 2018 r.) oraz wyraża ubolewanie z powodu wzrostu wysokości odnośnych kwot o 116 %;

20. zauważa, że liczba nieprawidłowości zgłoszonych jako niezwiązane z nadużyciami finansowymi w 2018 r. była o 10 % niższa niż średnia w latach 2014–2018, ale ubolewa nad tym, że odnośna kwota jest o 17 % wyższa;

21. jest głęboko zaniepokojony, że według danych statystycznych pochodzących z pierwszych szacunków Komisji luka w podatku VAT w 2018 r. wyniosła ok. 130 mld EUR, co stanowi ok. 10 % łącznych oczekiwanych dochodów z VAT, oraz że Komisja szacuje, że przypadki wewnątrzspółnotowych oszustw związanych z VAT kosztują około 50 mld EUR rocznie; wyraża ubolewanie w związku z utratą 5 mld EUR rocznie spowodowaną dostawami towarów o niskiej wartości z państw trzecich;

22. z zadowoleniem przyjmuje dyrektywę PIF, która uściśla kwestie współpracy transgranicznej i wzajemnej pomocy prawnej między państwami członkowskimi, Eurojustem, Prokuraturą Europejską i Komisją w zakresie zwalczania oszustw związanych z VAT;

Piątek, 10 lipca 2020 r.

23. przypomina swoje stanowisko, że kompetencje OLAF-u w zakresie dochodzeń w sprawie podatku od wartości dodanej nie powinny być w żaden sposób ograniczone ani podlegać żadnym dodatkowym warunkom administracyjnym; wzywa Radę do uwzględnienia stanowiska Parlamentu w tej sprawie podczas negocjacji w sprawie rozporządzenia dotyczącego „dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) w odniesieniu do współpracy z Prokuraturą Europejską i skuteczności dochodzeń prowadzonych przez OLAF”;
24. podkreśla ważną rolę OLAF-u w dochodzeniach w sprawach dotyczących podatku VAT; z zadowoleniem przyjmuje zmianę rozporządzenia Rady (UE) nr 904/2010 w sprawie współpracy administracyjnej oraz zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej ⁽¹⁶⁾ przyjętą w 2018 r., która wprowadza środki służące zwiększeniu zdolności kontrolowania dostaw transgranicznych przez krajowe administracje podatkowe, rozszerza kompetencje OLAF-u w celu ułatwienia i skoordynowania dochodzeń w sprawie oszustw związanych z VAT oraz uwzględnia kwestię zwalczania najbardziej szkodliwych schematów oszustw związanych z VAT i zmniejszania luki w podatku VAT;
25. z zadowoleniem przyjmuje zmienione rozporządzenie (UE) nr 904/2010 maksymalizujące potencjał nowego narzędzia do analizy sieci transakcji (TNA) w zakresie identyfikowania nieuczciwych sieci w całej UE w celu usprawnienia współpracy i wymiany informacji między krajowymi organami podatkowymi, aby lepiej wykrywać oszustwa karuzelowe w zakresie VAT i szybciej na nie reagować; wzywa do przyjęcia środków, które w pełni zapewnią ochronę danych podmiotów gospodarczych objętych dochodzeniem, wymienionych w nowym narzędziu TNA;
26. z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie środków pozwalających od 2020 r. na wymianę odpowiednich danych dotyczących „procedury celnej 42” i „procedury celnej 63” między krajowymi organami podatkowymi, umożliwiającą kontrolę krzyżową numerów VAT, wartości przywożonych towarów, rodzaju towarów itp. przez państwo członkowskie przywozu i państwo członkowskie klienta;
27. podkreśla, że rozwój krajowych strategii zwalczania nadużyć finansowych powinien być priorytetowo traktowany przez wszystkie państwa członkowskie;
28. podkreśla powagę oszustw związanych z podatkiem VAT, w szczególności tak zwanych „oszustw karuzelowych”, w wyniku których znikający podmiot gospodarczy nie płaci podatku VAT właściwym organom podatkowym, nawet jeśli został on zapłacony przez klienta;
29. zauważa, że w 2018 r. towarami najbardziej dotkniętymi oszustwami i nieprawidłowościami w kategoriach pieniężnych były panele słoneczne, podobnie jak miało to miejsce w latach 2017 i 2016; z zadowoleniem przyjmuje kontrole na miejscu przeprowadzone przez Komisję i podkreśla znaczenie dochodzeń OLAF-u i jego roli koordynacyjnej w tym zakresie;
30. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że kilka państw członkowskich wprowadziło nowe narzędzia informatyczne, podejścia oparte na ryzyku i inicjatywy mające na celu zwalczanie wyzwań w dziedzinie poboru tradycyjnych zasobów własnych; zachęca państwa członkowskie do dalszej współpracy we wspólnym korzystaniu z tych narzędzi, podejść i inicjatyw, do dalszej wymiany dobrych praktyk i do zacieśnienia współpracy w ramach Eurofisc;
31. wyraża zaniepokojenie faktem, że oszustwa związane z dochodami dokonywane poprzez zaniżanie wartości towarów importowanych do UE z krajów trzecich pozostają zagrożeniem dla interesów finansowych UE; stwierdza, że transgraniczny handel elektroniczny towarami stanowi istotne źródło oszustw podatkowych w UE, zwłaszcza w przypadku mniejszych towarów; wzywa państwa członkowskie do zajęcia się kwestiami związanymi z transgranicznym handlem elektronicznym, w szczególności w odniesieniu do potencjalnego nadużywania ulg dla przesyłek o niskiej wartości, poprzez pełne wdrożenie zaleceń Komisji w tym zakresie;
32. zauważa, że w grudniu 2018 r. Komisja przedstawiła nowy plan działania na rzecz zwalczania nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi, oparty głównie na operacyjnych środkach egzekwowania prawa;
33. zauważa, że nieprawidłowości niezwiązane z nadużyciami finansowymi zostały wykryte przede wszystkim za pomocą kontroli po zwolnieniu towarów, ale podkreśla znaczenie kontroli celnych przed zwolnieniem towarów lub w momencie ich zwolnienia, a także dobrowolnych przyjęć w celu wykrycia nieprawidłowości;
34. ponownie przypomina, że połączenie różnych metod wykrywania (kontrole zwalniania towarów, kontrole po zwolnieniu towarów, kontrole prowadzone przez służby ds. zwalczania nadużyć finansowych i inne) najskuteczniej służy wykrywaniu nadużyć oraz że skuteczność każdej z metod zależy od danego państwa członkowskiego, skutecznej koordynacji jego administracji oraz zdolności odpowiednich służb państw członkowskich do wzajemnej komunikacji;

⁽¹⁶⁾ Dz.U. L 268 z 12.10.2010, s. 1.

Piątek, 10 lipca 2020 r.

35. uznaje za niepokojące, że niektóre państwa członkowskie regularnie nie zgłaszają żadnych przypadków nadużyć finansowych; zwraca się do Komisji o zbadanie tej sytuacji, gdyż uważa za mało prawdopodobne, by w tych państwach członkowskich nie dochodziło do żadnych nadużyć; wzywa Komisję do prowadzenia wyrywkowych kontroli na miejscu w tych państwach;

36. odnotowuje, że średnia stopa odzysku w przypadku spraw zgłoszonych jako nadużycia finansowe w latach 1989–2018 wyniosła ok. 41 %; zauważa również, że stopa odzysku w przypadku zgłoszonych i wykrytych spraw dotyczących nadużyć finansowych w 2018 r. wyniosła 70 %, co znacznie przekracza średnią stopę; ponawia apel do Komisji o opracowanie strategii na rzecz poprawy stopy odzysku w tych sprawach;

37. odnotowuje, że ogólna stopa odzysku w przypadku spraw zgłoszonych jako niezwiązane z nadużyciami finansowymi w latach 1989–2018 wyniosła 72 %;

38. ponawia apel do Komisji o przedstawianie rocznych sprawozdań dotyczących kwoty zasobów własnych UE odzyskanych w następstwie zaleceń wydanych przez OLAF oraz do informowania o kwotach, które pozostają do odzyskania;

Wydatki

39. zauważa spadek o 3 % liczby przypadków (679) zgłoszonych w 2018 r. jako nieprawidłowości związane z nadużyciem finansowym wpływające na wydatki; podkreśla jednak alarmujący wskaźnik przeciwnej tendencji w odniesieniu do powiązanych kwot finansowych (1,032 mld EUR), co oznacza wzrost o 198 %;

40. z zadowoleniem przyjmuje zmniejszenie o 4 % liczby zarejestrowanych nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi, a także spadek o 48 % w odniesieniu do powiązanych kwot finansowych (844,9 mln EUR);

41. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że po stronie wydatków niektóre państwa członkowskie przyjęły szereg środków operacyjnych, takich jak wprowadzenie narzędzi informatycznych do oceny ryzyka, oceny ryzyka nadużyć finansowych i kursy szkoleniowe, aby podnieść ogólną świadomość na temat nadużyć finansowych; wzywa wszystkie pozostałe państwa członkowskie do wzmoczenia wysiłków na rzecz jak najszybszego przyjęcia takich środków;

42. zauważa brak nieprawidłowości zgłoszonych jako nadużycia finansowe w niektórych państwach członkowskich; zachęca Komisję do dalszego wspierania państw członkowskich, tak aby podnieść jakość i zwiększyć liczbę kontroli, oraz do wymiany najlepszych praktyk w dziedzinie walki z nadużyciami finansowymi;

43. podkreśla znaczenie odpowiedniego zarządzania i ścisłego nadzoru w odniesieniu do dotacji wypłacanych w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, FAMI (Funduszu Azylu, Migracji i Integracji), Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym oraz EFG (Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji), tak aby zapewnić skuteczne nieinflacyjne budżetowanie funduszy i uniknąć nadużyć finansowych;

44. wzywa Komisję, OLAF, Prokuraturę Europejską i państwa członkowskie – w odniesieniu do wspólnej polityki rolnej, gdzie w 2018 r. zarejestrowano 249 nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi (-6 %), których łączna kwota wyniosła 63,3 mln EUR (+10 %), i 363 nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi (+5 %) w ramach polityki spójności, których łączna kwota wyniosła 959,6 mln EUR (+199 %) – aby zastosowały najskuteczniejsze środki w celu zwalczania nadużyć związanych z pieniędzmi publicznymi wypłacanymi z budżetu UE;

45. zauważa, że w przypadku WPR na lata sprawozdawcze 2014–2018 „wskaźnik częstotliwości występowania nadużyć finansowych”, reprezentujący odsetek spraw zakwalifikowanych jako domniemane nadużycie finansowe i stwierdzone nadużycie finansowe w stosunku do całkowitej liczby zgłoszonych nieprawidłowości, wynosi 10 %, a „wskaźnik nadużyć finansowych” – ok. 23 % całkowitej kwoty finansowej dotkniętej nieprawidłowościami; zauważa ponadto, że „wskaźnik wykrywania nadużyć finansowych”, reprezentujący odsetek całkowitej kwoty finansowej dotkniętej domniemanym nadużyciem finansowym i stwierdzonym nadużyciem finansowym w odniesieniu do całkowitych wydatków, wynosi zaledwie 0,11 %, natomiast „wskaźnik wykrywania nieprawidłowości”, reprezentujący odsetek całkowitej kwoty finansowej dotkniętej nieprawidłowościami w stosunku do całkowitych wydatków – 0,37 %;

46. podobnie zdecydowanie ubolewa, że „wskaźnik wykrywania nadużyć finansowych” w ramach polityki spójności wynosi 0,86 %, natomiast „wskaźnik wykrywania nieprawidłowości” – 0,34 %;

Piątek, 10 lipca 2020 r.

47. ponownie podkreśla znaczenie przejrzystości wydatków, domagając się pełnego dostępu do informacji w przypadku finansowania europejskiego;

Strategia Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych

OLAF

48. zauważa, że w 2018 r. OLAF wszczął 219 i zakończył 167 dochodzeń i zalecił odzyskanie środków finansowych o wartości 371 mln EUR; zauważa ponadto, że pod koniec roku toczyło się 414 dochodzeń;

49. odnotowuje rozszerzenie roli jednostek koordynujących zwalczanie nadużyć finansowych (AFCOS) we wspieraniu skuteczności różnych kanałów współpracy transgranicznej między organami krajowymi, w szczególności w zakresie zwalczania oszustw celnych, ale również w zakresie współpracy z OLAF-em;

50. wyraża zadowolenie z przyjęcia w kwietniu 2019 r. strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (CAFS), która została dostosowana do dwóch istotnych elementów dodanych w 2017 r. do unijnych przepisów w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, tj. dyrektywy PIF, w której ustanowiono surowsze wspólne normy w odniesieniu do prawa karnego państw członkowskich w celu ochrony interesów finansowych UE, a także rozporządzenia ustanawiającego Prokuraturę Europejską (EPPO);

51. głęboko ubolewa, że Komisja nie zawarła jeszcze w rocznym programie prac wniosku dotyczącego instrumentu wzajemnej pomocy administracyjnej po stronie wydatków; uważa, że taka inicjatywa wpisuje się w przepis artykułu 225 Traktatu;

52. przypomina o kluczowej roli OLAF-u oraz o konieczności jego dalszego wzmocnienia i zapewnienia jego skutecznej koordynacji z Prokuraturą Europejską;

53. ubolewa, że jedynie dwanaście państw członkowskich wdrożyło dotychczas nową dyrektywę PIF, kolejne osiem państw członkowskich wdrożyło ją częściowo, a pozostałe państwa członkowskie dotychczas nie wdrożyły jej w ogóle; zauważa, że termin wdrożenia nowej dyrektywy PIF upłynął już 6 lipca 2019 r.; wzywa Komisję do jak najszybszego opublikowania wykazu wszystkich państw członkowskich, które nie dokonały transpozycji dyrektywy przed upływem terminu; wzywa wszystkie pozostałe państwa członkowskie do podjęcia wszelkich niezbędnych działań oraz zapewnienia pełnej i prawidłowej transpozycji dyrektywy w możliwie najkrótszym czasie; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania procesu transpozycji we wszystkich państwach członkowskich, a także do korzystania ze swoich uprawnień do wszczynania postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, gdy państwa członkowskie nie przestrzegają zasad procesu transpozycji;

54. przypomina, że nowa CAFS obejmuje: (i) nadużycia finansowe (w tym oszustwa związane z VAT), korupcję i sprzeniewierzenie godzące w interesy finansowe UE, jak określono w art. 3 i 4 dyrektywy PIF; (ii) inne przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii, np. przestępstwa związane z nadużyciami w ramach procedur udzielania zamówień publicznych, w przypadku gdy mają one wpływ na budżet UE; (iii) nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95 (w zakresie, w jakim są one zamierzone, ale nie należą do wyżej wymienionych przestępstw); oraz (iv) poważne naruszenia obowiązków zawodowych przez pracowników lub członków instytucji i organów Unii, zgodnie z art. 1 ust. 4 rozporządzenia w sprawie OLAF i w art. 2 ust. 1 akapit drugi decyzji Komisji 1999/352/WE, EWWiS, Euratom ustanawiającej Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych⁽¹⁷⁾;

55. z zadowoleniem przyjmuje nowe priorytety nowej CAFS, takie jak poprawa zrozumienia mechanizmów występowania nadużyć finansowych, profili oszustów i słabości systemowych związanych z nadużyciami finansowymi mającymi wpływ na budżet UE, jak również optymalizacja koordynacji, współpracy i procedur w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, w szczególności wśród służb Komisji i agencji wykonawczych;

56. głęboko ubolewa, że dotychczas jedynie jedenaście państw członkowskich zatwierdziło krajową strategię zwalczania nadużyć finansowych (NAFS); wzywa wszystkie pozostałe państwa członkowskie, by poczyniły postępy w przyjęciu swoich NAFS; apeluje do Komisji, by skłoniła pozostałe państwa członkowskie do szybszego przyjęcia NAFS; zwraca się do Komisji, aby uznała przyjęcie krajowych strategii zwalczania nadużyć finansowych jako warunek dostępu do funduszy europejskich;

57. z zadowoleniem przyjmuje nowy wniosek dotyczący unijnego programu zwalczania nadużyć finansowych na lata 2021–2027, który zostanie wdrożony przez OLAF i będzie przez niego bezpośrednio zarządzany; zauważa, że unijny program zwalczania nadużyć finansowych obejmuje (i) program wydatków Herkules III, który wspiera działania przeciwko nadużyciom finansowym, korupcji i wszelkim innym nielegalnym działaniom naruszającym interesy finansowe Unii, (ii) system informacji w celu zwalczania nadużyć finansowych (AFIS), który jest działaniem operacyjnym składającym się

⁽¹⁷⁾ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, s. 20.

Piątek, 10 lipca 2020 r.

zasadniczo z zestawu aplikacji informatycznych w obszarze cel używanych w ramach wspólnego systemu informacji zarządzanego przez Komisję, oraz (iii) system zarządzania nieprawidłowościami (IMS), który jest narzędziem bezpiecznej komunikacji elektronicznej mającym ułatwić państwom członkowskim wywiązywanie się z ich zobowiązania do zgłaszania wykrytych nieprawidłowości, w tym nadużyć, i mającym wspierać zarządzanie nieprawidłowościami i ich analizę;

58. zauważa, że unijny program zwalczania nadużyć finansowych i jego nowe priorytety wymagają wystarczających środków finansowych, aby przyniosły rezultaty; jest w związku z tym zaniepokojony propozycją przewodniczącego Rady Europejskiej dotyczącą zmniejszenia budżetu unijnego programu zwalczania nadużyć finansowych ze 156 mln euro na lata 2014–2020 do 111 mln euro na lata 2021–2027;

59. przypomina, że w krajowych strategiach zwalczania nadużyć finansowych należy uwzględnić proaktywne metody, które zapewniają nie tylko wykrywanie nadużyć, ale także skuteczne zapobieganie im;

Postępy w zakresie tworzenia Prokuratury Europejskiej

60. odnotowuje powołanie tymczasowego dyrektora administracyjnego w 2018 r.;

61. zwraca uwagę na fakt, że utworzenie Prokuratury Europejskiej oznacza zasadniczy rozwój ochrony interesów finansowych Unii; podkreśla znaczenie Prokuratury Europejskiej w zwalczaniu nadużyć finansowych, korupcji i poważnych transgranicznych oszustw związanych z VAT;

62. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2018 r. Niemcy i Malta postanowiły dołączyć do Prokuratury Europejskiej; zauważa, że do końca października 2019 r. pięć państw członkowskich nie przystąpiło do Prokuratury Europejskiej; przypomina jednak, że zgodnie z motywem 9 rozporządzenia (UE) 2017/1939 mogą one w każdej chwili przystąpić do tej współpracy transgranicznej; wzywa wszystkie pozostałe państwa członkowskie do jak najszybszego dołączenia do Prokuratury Europejskiej; wzywa Komisję do aktywnego promowania Prokuratury Europejskiej wśród niechętnych do tej pory państw członkowskich i zachęcania ich do członkostwa w Prokuraturze Europejskiej, aby zapewnić skuteczne i wydajne funkcjonowanie transgraniczne w całej UE;

63. podkreśla, że procedura wyboru Europejskiego Prokuratora Generalnego została zakończona w 2019 r.; z zadowoleniem przyjmuje mianowanie Laury Codruty Kovesi na stanowisko pierwszego Europejskiego Prokuratora Generalnego, po przeprowadzeniu procedury wyboru, w której uczestniczył Parlament Europejski, Rada i niezależna grupa ekspertów wybranych przez Komisję;

64. podkreśla, że niedofinansowanie i niedobór personelu Prokuratury Europejskiej w fazie przygotowawczej jest niedopuszczalny; głęboko ubolewa, że Komisja dokonała znacznego niedoszacowania potrzebnych zasobów; podkreśla, że Prokuratura Europejska musi przetwarzać do 3 000 spraw rocznie, od samego początku jej funkcjonowania; podkreśla, że Prokuratura Europejska potrzebuje przynajmniej 76 dodatkowych stanowisk i dalszych 8 mln EUR, aby zgodnie z planem osiągnąć pełną gotowość do działania do końca 2020 r.; sprzeciwia się zasadzie prokuratorów pracujących w niepełnym wymiarze godzin; zwraca się do państw członkowskich o jak najszybsze mianowanie prokuratorów pełnoetatowych; zdecydowanie zachęca Komisję do przedstawienia projektu budżetu korygującego;

65. podkreśla, że po utworzeniu Prokuratury Europejskiej OLAF pozostanie jedynym urzędem odpowiedzialnym za ochronę interesów finansowych UE w państwach członkowskich, które nie zdecydowały się przystąpić do Prokuratury Europejskiej; zwraca uwagę, że zgodnie z opinią nr 8/2018 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wniosek Komisji dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie OLAF nie rozwiązuje problemu niskiej skuteczności dochodzeń administracyjnych OLAF; podkreśla, że istotne jest zadbanie o to, by OLAF pozostał silnym i w pełni operacyjnym partnerem Prokuratury Europejskiej;

66. podkreśla, że przyszła współpraca między OLAF-em a Prokuraturą Europejską powinna opierać się na ścisłej współpracy, skutecznej wymianie informacji i komplementarności, przy czym należy unikać powielania lub konfliktu kompetencji; przypomina, że Parlament sprzeciwia się zmniejszeniu personelu OLAF-u o 45 stanowisk;

67. wzywa współprawodawców, by osiągnęli na czas porozumienie w sprawie zmiany rozporządzenia w sprawie OLAF-u w celu zapewnienia wyraźnego podziału kompetencji między OLAF-em i Prokuraturą Europejską bez ich nakładania się na siebie, zanim Prokuratura Europejska stanie się funkcjonalna;

Obszary wymagające udoskonalenia

68. zwraca uwagę na dwa obszary wymagające udoskonalenia: po pierwsze, aby poprawić ocenę ryzyka nadużyć finansowych i zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych, Komisja i państwa członkowskie powinny wzmocnić swoje zdolności analityczne, aby lepiej identyfikować dane dotyczące mechanizmów oszustw, profili oszustów i luk w unijnych systemach kontroli wewnętrznej; po drugie, aby zapewnić spójność i zoptymalizować skuteczność i efektywność, konieczna jest solidna koordynacja i monitorowanie systemu oceny ryzyka nadużyć finansowych i zarządzania ryzykiem w tym zakresie;

Piątek, 10 lipca 2020 r.

69. podkreśla, że związek między korupcją a nadużyciami finansowymi w UE może wywierać negatywny wpływ na budżet UE; ubolewa, że Komisja przestała uważać za konieczne publikowanie sprawozdania o zwalczaniu korupcji; ponadto zwraca się do Komisji, by rozważyła powołanie sieci organów ds. zapobiegania korupcji w Unii Europejskiej; jest zdania, że ograniczyło to jeszcze bardziej monitorowanie ze strony Komisji, a dostępne dane dotyczą jedynie bardzo niewielu państw; wyraża ponadto ubolewanie, że ta zmiana podejścia koncentruje się głównie na wpływie korupcji na gospodarkę i niemal całkowicie pomija inne wymiary, na które korupcja może mieć wpływ, takie jak zaufanie obywateli do administracji publicznej, a nawet demokratyczne struktury państw członkowskich; wzywa zatem Komisję, aby nadal publikowała sprawozdania o zwalczaniu korupcji; ponawia apel do Komisji, by zaangażowała się w bardziej kompleksową i spójną politykę antykorupcyjną UE, włącznie z pogłębioną oceną polityki antykorupcyjnej w każdym państwie członkowskim;

70. powtarza, że efekt „drzwi obrotowych” może być szkodliwy dla stosunków między instytucjami a przedstawicielami grup interesu; wzywa instytucje UE, aby wypracowały systematyczne podejście do tego problemu;

71. ponawia apel do Komisji o ustanowienie wewnętrznego mechanizmu oceny korupcji dla instytucji UE;

72. wzywa Komisję, aby opracowała ogólnoeuropejską strategię na rzecz proaktywnego unikania konfliktu interesów w odniesieniu do wszystkich podmiotów finansowych wdrażających budżet UE i aby strategia ta stała się jednym z jej nadrzędnych priorytetów;

73. uważa, że potrzebne są dalsze inicjatywy służące mierzeniu luki w należnościach celnych i opracowaniu skutecznej metody pomiaru, przynajmniej w odniesieniu do jej głównych elementów;

74. uważa również, że kontrole celne powinny być dostosowane do nowych rodzajów ryzyka nadużyć finansowych, a także do szybkiego rozwoju handlu transgranicznego ułatwanego handlem elektronicznym oraz eliminowaniem dokumentów papierowych przez przedsiębiorstwa;

75. zauważa, że rozwój handlu elektronicznego stanowi poważne wyzwanie dla organów podatkowych na przykład ze względu na brak identyfikacji podatkowej sprzedawcy w UE oraz rejestrowanie deklaracji VAT znacznie poniżej rzeczywistej wartości zadeklarowanych transakcji;

76. podkreśla, że system umożliwiający wymianę informacji między właściwymi organami ułatwiłby krzyżową kontrolę zapisów księgowych dotyczących transakcji między co najmniej dwoma państwami członkowskimi, by zapobiegać oszustwom transgranicznym w funduszach strukturalnych i inwestycyjnych, a tym samym zapewnić horyzontalne i całościowe podejście do ochrony interesów finansowych państw członkowskich; ponownie wzywa Komisję do przedłożenia wniosku ustawodawczego w sprawie wzajemnej pomocy administracyjnej w obszarach funduszy europejskich, w których do tej pory nie przewidziano takiej praktyki;

77. jest zaniepokojony ryzykiem zaniżania wartości dostaw towarów z państw trzecich w handlu elektronicznym; z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte przez OLAF w celu rozwiązania problemu oszustw związanych z VAT w handlu elektronicznym;

78. przypomina, że Komisja nie ma dostępu do informacji, którymi wymieniają się państwa członkowskie, aby zapobiegać i przeciwdziałać wewnątrzspółnotowym oszustwom typu „znikający podmiot gospodarczy”, powszechnie zwanym oszustwami karuzelowymi; jest zdania, że Komisja powinna mieć dostęp do sieci Eurofisc, aby lepiej kontrolować, oceniać i usprawniać wymianę danych między państwami członkowskimi; apeluje do wszystkich państw członkowskich, by uczestniczyły w działalności sieci Eurofisc we wszystkich obszarach w celu ułatwienia i przyspieszenia wymiany informacji z organami wymiaru sprawiedliwości i organami ścigania, takimi jak Europol i OLAF, zgodnie z zaleceniem Europejskiego Trybunału Obrachunkowego; wzywa państwa członkowskie i Radę, by umożliwiły Komisji dostęp do tych informacji w celu zacieśnienia współpracy, poprawy wiarygodności danych i zwalczania przestępczości transgranicznej;

79. wzywa OLAF, aby poinformował Parlament o wynikach dochodzeń związanych z przywozem odzieży o niskiej wartości w handlu elektronicznym; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby monitorowały transakcje w handlu elektronicznym z udziałem sprzedawców spoza UE, którzy nie deklarują żadnego podatku VAT (na przykład przez nieuprawnione wykorzystanie przepisów dotyczących próbek) lub celowo deklarują niższą wartość towarów celem całkowitego uniknięcia należnego podatku VAT lub zmniejszenia jego kwoty;

80. podkreśla, że należy usunąć pewne niedociągnięcia obecnego unijnego systemu egzekwowania prawa w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, w szczególności w odniesieniu do gromadzenia dokładnych danych dotyczących nieprawidłowości związanych i niezwiązanych z nadużyciami finansowymi;

Piątek, 10 lipca 2020 r.

81. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by wykorzystywały i ulepszały, w miarę możliwości, wspólne metody sprawozdawcze w celu zapewnienia wyczerpujących i porównywalnych informacji na temat poziomu wykrytych nadużyć finansowych w wydatkach UE;
82. wzywa Komisję, aby zapewniła skuteczność systemu informatycznego zwanego „systemem zarządzania nieprawidłowościami” zarządzanego przez OLAF, tak aby wszystkie właściwe organy terminowo informowały o dochodzeniach kryminalnych związanych z nadużyciami mającymi wpływ na interesy finansowe UE;
83. przypomina, że pełna przejrzystość sprawozdawczości dotyczącej wydatków ma zasadnicze znaczenie, zwłaszcza w przedsięwzięciach infrastrukturalnych finansowanych bezpośrednio przez fundusze lub instrumenty finansowe UE; wzywa Komisję do zapewnienia obywatelom Unii pełnego dostępu do informacji o współfinansowanych projektach;
84. przypomina państwom członkowskim, że działanie we współpracy z Komisją jest konieczne w celu zapewnienia efektywnych wydatków i oceny wyników;
85. zwraca uwagę, że w dziedzinie zarządzania dzielonego Komisja nie ma uprawnień do przedstawiania wniosków o wykluczenie podmiotów gospodarczych dopuszczających się nadużyć z grona podmiotów otrzymujących środki UE, jeżeli nie uczynią tego państwa członkowskie; wzywa państwa członkowskie do szybkiego zgłaszania nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi w systemie zarządzania nieprawidłowościami oraz do jak najlepszego wykorzystania systemu wczesnego wykrywania i wykluczania;
86. nalega, aby państwa członkowskie skutecznie wykorzystywały narzędzie zapobiegania nadużyciom finansowym oferowane przez bazę danych ARACHNE, poprzez terminowe dostarczanie danych i wykorzystanie możliwości, jakie oferują duże zbiory danych w celu zapobiegania nielegalnemu i nieprawidłowemu wykorzystywaniu funduszy UE; wzywa Komisję, by rozważyła wprowadzenie obowiązku używania ARACHNE;
87. podkreśla rolę i odpowiedzialność państw członkowskich we wdrażaniu porozumień o współpracy administracyjnej, w zapewnianiu skuteczności kontroli, egzekwowaniu gromadzenia danych oraz monitorowaniu przestrzegania przez przedsiębiorców ram regulacyjnych;
88. wzywa Komisję do zapewnienia odpowiedniej ochrony prawnej dziennikarzom śledczym, podobnie jak w przypadku sygnalistów;

Zamówienia publiczne

89. zauważa, że znaczną część środków na inwestycje publiczne wydatkuje się w drodze zamówień publicznych (2 bln EUR rocznie); podkreśla korzyści płynące z e-zamówień, jeśli chodzi o zwalczanie nadużyć finansowych, takie jak oszczędności dla wszystkich stron, większa przejrzystość oraz uproszczona i skrócona procedura;
90. ubolewa nad tym, że tylko nieliczne państwa członkowskie stosują nowe technologie na wszystkich głównych etapach procedury udzielania zamówień (elektroniczna publikacja ogłoszeń, elektroniczny dostęp do dokumentów przetargowych, elektroniczne składanie ofert, elektroniczna ocena ofert, elektroniczne przyznawanie zamówień, e-zlecenia, e-fakturowanie i e-płatności); wzywa państwa członkowskie, aby udostępniły online w formacie nadającym się do odczytu maszynowego wszystkie formularze postępowania o udzielenie zamówienia, a także publiczne rejestry umów;
91. z zadowoleniem przyjmuje harmonogram Komisji dotyczący wdrożenia elektronicznych zamówień publicznych w UE i wzywa Komisję do kontynuacji działań w tym zakresie;

Cyfryzacja

92. wzywa Komisję do opracowania ram cyfryzacji wszystkich procesów wdrażania polityki UE (zaproszenia do składania wniosków, składanie wniosków, ocena, wdrażanie, płatności), do stosowania przez wszystkie państwa członkowskie;
93. wzywa Komisję, aby opracowała środki motywacyjne w celu stworzenia profilu elektronicznego instytucji zamawiających dla tych państw członkowskich, w których takie profile nie są dostępne;
94. z zadowoleniem przyjmuje decyzję UE o przyłączeniu się do GRECO w charakterze obserwatora; wzywa Komisję do jak najszybszego wznowienia negocjacji z GRECO w celu terminowej oceny jej zgodności z Konwencją Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (UNCAC) oraz ustanowienia wewnętrznego mechanizmu oceny dla instytucji UE;

Piątek, 10 lipca 2020 r.

Współpraca międzynarodowa

95. uwzględnia wejście w życie w dniu 1 września 2018 r. porozumienia UE-Norwegia w sprawie współpracy administracyjnej i pomocy w zakresie odzyskiwania wierzytelności w dziedzinie VAT;

96. z zadowoleniem przyjmuje zorganizowanie dorocznego seminarium (które odbyło się w Bośni i Hercegowinie w czerwcu 2018 r.) dla instytucji partnerskich w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących, które dotyczyło najlepszych praktyk w zakresie udanych dochodzeń w sprawie nadużyć finansowych; z zadowoleniem przyjmuje również zorganizowanie warsztatów, które odbyły się na Ukrainie w lipcu 2018 r. z udziałem wszystkich istotnych służb ds. zwalczania nadużyć finansowych, w ramach układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina;

97. zdecydowanie zachęca Komisję, OLAF oraz wszystkie inne unijne instytucje i organy, którym powierzono ochronę interesów finansowych Unii, by aktywnie angażowały się i współpracowały z organami partnerskimi w krajach kandydujących, potencjalnych krajach kandydujących i krajach Partnerstwa Wschodniego, poprzez promowanie środków mających na celu skuteczne zajęcie się możliwymi przypadkami naruszeń; wzywa Komisję do opracowania specjalnych i regularnych mechanizmów w celu skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym dotyczącym funduszy UE i zwalczania ich w tych państwach;

98. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie przez OLAF dwóch ustaleń w zakresie współpracy administracyjnej: z Afrykańskim Bankiem Rozwoju oraz z Biurem Inspektora Generalnego Agencji Stanów Zjednoczonych ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID);

99. zwraca uwagę na problemy związane z egzekwowaniem przestrzegania przez państwa trzecie postanowień Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu;

100. wzywa agencje Unii Europejskiej, w szczególności Europol, Eurojust i OLAF, do coraz ściślejszej współpracy z organami krajowymi w celu skuteczniejszego wykrywania nadużyć finansowych;

101. podkreśla istotną rolę sygnalistów w zapobieganiu nadużyciom finansowym oraz ich wykrywaniu i zgłaszaniu; podkreśla potrzebę ochrony sygnalistów i wspierania dziennikarstwa śledczego za pomocą środków prawnych zarówno w państwach członkowskich, jak i w Unii; z zadowoleniem przyjmuje nową unijną dyrektywę o ochronie sygnalistów, która od grudnia 2021 r. zapewni ochronę osobom z sektora prywatnego lub publicznego zgłaszającym naruszenia; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania i wspierania państw członkowskich, aby zapewnić pełną, poprawną i terminową transpozycję dyrektywy;

102. uważa, że dziennikarstwo śledcze odgrywa zasadniczą rolę w podnoszeniu poziomu niezbędnej przejrzystości w UE i państwach członkowskich oraz że państwa członkowskie i UE muszą do takiego dziennikarstwa zachęcać i je wspierać za pomocą środków prawnych; wzywa Komisję do opracowania kompleksowych środków ochrony dziennikarstwa śledczego, w tym mechanizmu szybkiego reagowania dla zagrożonych dziennikarzy i skutecznego prawodawstwa przeciwdziałającego SLAPP;

103. podkreśla kluczową rolę przejrzystości w zapobieganiu nadużyciom i konfliktom interesów oraz w ich wczesnym wykrywaniu; wzywa wszystkie państwa członkowskie, by wzmogły wysiłki w celu zwiększenia przejrzystości budżetowej poprzez zagwarantowanie, że odpowiednie dane dotyczące procedur zamówień publicznych i udzielania zamówień finansowanych ze środków publicznych będą powszechne i łatwo dostępne dla ogółu społeczeństwa;

Przepisy dotyczące przejrzystości i przepisy przekrojowe

104. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie rozporządzenia zbiorczego i oczekuje, że doprowadzi ono do istotnego obniżenia wskaźników nadużyć finansowych w polityce rolnej i polityce spójności i jednocześnie uproszczenia zasad finansowych UE;

105. wzywa państwa członkowskie, aby za pośrednictwem sieci Eurofisc zwiększyły wymianę informacji na temat potencjalnie nieuczciwych przedsiębiorstw i transakcji; przypomina, że wymiana informacji i dostęp do nich przez organy sądowe i śledcze, przy poszanowaniu ochrony danych osobowych, mają zasadnicze znaczenie w walce z nadużyciami finansowymi i przestępczością zorganizowaną;

106. uznaje znaczenie art. 61 rozporządzenia finansowego i zawartej w nim rozszerzonej definicji konfliktu interesów w odniesieniu do wszystkich podmiotów finansowych wykonujących budżet UE w różnych trybach zarządzania, w tym na szczeblu krajowym;

107. wzywa Komisję, jako strażniczkę traktatów, do zwalczania wszelkich form konfliktu interesów i do regularnej oceny środków zapobiegawczych podjętych przez państwa członkowskie w celu ich uniknięcia; wzywa Komisję, by zaproponowała wspólne wytyczne w sprawie unikania konfliktów interesów prominentnych polityków;

Piątek, 10 lipca 2020 r.

108. wskazuje, że wiele państw członkowskich nie ma specjalnych przepisów dotyczących zwalczania przestępczości zorganizowanej, której udział w działalności o charakterze transgranicznym i działaniach wpływających na interesy finansowe Unii stale rośnie;

109. wzywa Radę, aby przyjęła wspólne normy etyczne w odniesieniu do wszystkich kwestii związanych z konfliktami interesów oraz by wezwała do wspólnego porozumienia w tej kwestii we wszystkich państwach członkowskich; podkreśla, że – z uwagi na powszechne problemy związane z konfliktem interesów w zakresie dystrybucji unijnych funduszy rolnych i Funduszu Spójności – jest to niemożliwe do zaakceptowania w przypadku członków Rady Europejskiej i Rady UE lub członków ich rodzin, którzy biorą udział w podejmowaniu decyzji w sprawie przyszłych wieloletnich ram finansowych lub przydziałów dla budżetów krajowych, w razie gdyby w jakiś sposób czerpali osobiste korzyści z tych decyzji;

110. przypomina o znaczeniu okresów karencji dla urzędników wcześniej zatrudnionych w instytucjach lub agencjach Unii, ponieważ nierozwiązane sytuacje konfliktu interesów mogą zagrozić egzekwowaniu wysokich standardów etycznych w całej administracji europejskiej; podkreśla, że art. 16 regulaminu pracowniczego umożliwia instytucjom i agencjom Unii odrzucenie wniosku byłego urzędnika o podjęcie konkretnej pracy, jeżeli ograniczenia nie są wystarczające do ochrony uzasadnionych interesów instytucji; ponadto wzywa administrację UE do ścisłego publikowania oceny każdej sprawy, zgodnie z wymogami regulaminu pracowniczego;

111. przypomina o swoim stanowisku, wyrażonym w związku z przeglądem rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013, że konieczne jest zapewnienie jasnej podstawy prawnej, dzięki której OLAF, z pomocą właściwych organów krajowych, będzie posiadał dostęp do informacji dotyczących rachunków bankowych i będzie mógł zajmować się oszustwami związanymi z VAT;

o

o o

112. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Komitetowi Nadzoru OLAF i Prokuraturze Europejskiej (EPPO).
